

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрн України, Заслуженого юриста України Коломоєць Тетяни Олександрівни на дисертацію Коваленка Віталія Валентиновича на тему «Адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право та адміністративний процес; фінансове право; інформаційне право.

Ступінь актуальності обраної теми.

Актуальність обраної дисертантом теми дослідження не викликає сумнівів в аспекті істотної активізації процесів формування новаційної нормативної моделі розвитку українського суспільства, яка б одночасно забезпечувала задоволення сучасних потреб суспільства й водночас усувала б будь-які передумови для формування загроз для можливостей майбутніх поколінь задовольняти власні потреби, формуючи фактично «стабільний фундамент» як для сьогодення, так і найближчих та глобальних перспектив. Концентрація зусиль та ресурсів держави на забезпеченні розумного, довготривалого, ефективного використання ресурсів без руйнування вже сформованих та адаптованих до запитів суспільства і часу ринків, із впровадженням інструментів подолання (мінімізації) бідності, забезпечення рівного доступу осіб до освіти, медицини, створення гідних, недискримінаційних умов праці, захисту природних екосистем, пріоритезації використання відновлюваних джерел енергії тощо, вимагає не тільки системного, комплексного, цілеспрямованого, організаційно-виваженого,

ресурсозабезпеченого підходу, із визначенням загального курсу дій для вирішення відповідних важливих суспільних проблем, але й істотно актуалізує потребу у формуванні досконалого за змістом та ефективного у застосуванні полігалузевого нормативного підґрунтя для таких дій, чільне місце в якому посідає адміністративне право, норми якого й зорієнтовані на унормування відносин публічного адміністрування. Запропонована робота є своєчасною, враховуючи її спрямованість на осмислення не суто окремих проявів галузевого правового регулювання, а цілісного адміністративно-правового механізму відповідного регулюючого впливу на реалізацію державної політики сталого розвитку економіки. Обставиною, яка обумовлює наукову значущість представленої дисертації, є відсутність комплексних, релевантних сучасним вимогам наукових тематичних праць, які б слугували надійним науковим підґрунтям для сучасних вітчизняних державотворчих та правотворчих процесів, зорієнтованих на реалізацію євроінтеграційного вектору державної політики України, відтворення, примноження та збереження національного продукту, збереження людських ресурсів, нейтралізацію проявів розмаїття реальних та потенційних глобальних загроз, формування екосистеми людиноцентричного публічного адміністрування, що у підсумку й забезпечує стабільний розвиток держави. Відсутність цілісного науково обґрунтованого сприйняття унікальності ресурсу механізму адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого економічного розвитку держави, із акцентом уваги на специфіку кожного із його елементів та сферу їх об'єктивізації, у поєднанні із праксеологічним виміром відповідного різновиду галузевого правового регулювання й обумовлюють ту прогалину у сучасному науковому фундаменті сучасної вітчизняної тематичної правотворчості, наслідком якої цілком можна вважати «дефекти якості» чинного законодавства, яке регламентує відповідні відносини, а також розгалуженість та низький рівень ефективності правозастосування, що й гальмує в цілому процеси сталого розвитку економіки, уповільнює процеси подальшого розвитку держави. Тому звернення дисертанта до проблеми акумулювання та новаційного погляду на

адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки держави є цілком виправданим як у вимірі сучасних пріоритетів розвитку науки адміністративного права, так новітніх запитів правотворчості та правозастосування. На окрему увагу заслуговує й те, що обрана дисертантом проблематика розглядається саме у вимірі євроінтеграційного вектору вітчизняних державотворчих та правотворчих процесів, пошуку оптимальних нормативних моделей реалізації відповідної державної політики в умовах дії правового режиму воєнного стану, усунення передумов для прояву нових безпекових загроз та формування підґрунтя для повоєнної відбудови. Такий підхід для України є особливо важливим в умовах формування нормативно-правового, із чільним місцем адміністративно-правового елементу, підґрунтя для функціонування економічно розвинутої України у майбутньому.

Отже, тема дисертаційного дослідження Коваленка Віталія Валентиновича є актуальною, своєчасною та суспільно значущою. Її розроблення на монографічному рівні є цілком обґрунтованим, бо дозволяє комплексно дослідити унікальність адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, виокремити наявні проблеми відповідного різновиду галузевого правового регулювання, «дефекти» і «ризики» у реалізації ресурсу механізму відповідного регулювання та кожного із його елементів, а також запропонувати науково-обґрунтовані авторські пропозиції щодо їх усунення та вдосконалення вже наявних результатів правотворення та правозастосування, із урахуванням умов дії правового режиму воєнного стану, запитів суспільства стосовно повоєнного відновлення, реалізації євроінтеграційного вектору державотворення та правозастосування, потреб розвитку адміністративно-правової науки.

Розроблення дисертантом обраної проблематики дослідження здійснено відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента

України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020, Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 р. № 119/2021, Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, затвердженої Указом Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487/2021, Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року, затвердженої Указом Президента України від 11 серпня 2021 р. № 347/2021, Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179, Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року, затвердженої рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 27 грудня 2019 р. № 797, корелює із Тематикою наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022–2026 роки, затвердженою наказом МОН України від 03 лютого 2022 р. № 109 в редакції від 04.11.2022 р. наказ № 987.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертаційному дослідженні, є достатньо обґрунтованими, послідовними, методологічно виваженими, корелюють із визначеними дисертантом метою, сформульованими завданнями, об'єктом і предметом дослідження, узгоджуються із загальною структурою роботи. Дисертант послідовно розкриває адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, намагається поєднати аналіз доктринальних положень, нормативного матеріалу, правозастосовної практики, статистичних даних.

Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження визначені досить чітко й відповідають сформульованій меті та завданням роботи. Об'єктом дослідження визначено «суспільні відносини, що формуються у ході реалізації державою та її інституціями (службовими й посадовими особами) системи правових, організаційно-управлінських, інформаційних, ідеологічних та інших заходів,

спрямованих на забезпечення економічного зростання країни та добробуту населення» (с. 32 дисертації). Формулювання предмету дослідження є коректним, він безпосередньо охоплює «адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України» (с. 32 дисертації). Обраний підхід дозволив не розпорошувати увагу на суміжні проблемні питання, а максимально зосередитися саме на теоретичних засадах адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, із акцентом на його понятті, сутності, генезі та методології доктринального дослідження, механізмі відповідного регулювання, із висвітленням його нормативного, доктринального, засадничого та організаційно-управлінського вимірів, компаративно-правовому вимірі, із виокремленням відповідних позитивних зарубіжних практик та обґрунтуванням можливості їх запозичення для України поряд із обґрунтуванням важливості ролі у цьому процесі практики ЄСПЛ як «додаткового фільтру», моделюванням пріоритетних напрямків вдосконалення відповідного регулювання, із їх спрямованістю на підвищення ефективності регулювання та акцентом уваги на специфіку ресурсу останньої.

Методологічне підґрунтя дослідження сформовано за рахунок поєднання загальнонаукових і спеціально-юридичних наукових методів, є комплексним, цілком відповідає складності обраної дисертантом наукової проблеми. Використання діалектичного, догматичного, формально-логічного, системно-структурного, порівняльно-правового, моделювання, екстраполяції, індукції, дедукції, класифікації, групування, а також соціологічного, статистичного та інших методів (с. 32-33 дисертації), їх поєднання забезпечило всебічне дослідження обраної проблематики, надало змогу з'ясувати зміст ключових понять, простежити генезу доктринального дослідження та нормативного закріплення засад адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, проаналізувати його механізм, із акцентом на елементи останнього, на позитивні зарубіжні правотворчі та правозастосовні практики й вектори для підвищення його якості,

виокремлюючи проблемні питання та пропонуючи авторські варіанти їх вирішення, що й забезпечило комплексність, системність підходу до аналізу обраної проблематики, відповідний рівень наукових узагальнень.

Достовірність отриманих дисертаційних результатів забезпечується використанням різноманітної джерельної бази – теоретичної, нормативної, емпіричної бази. Дисертантом опрацьовано досить велику кількість наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-правників, насамперед, вчених-адміністративістів, вчених-теоретиків права, представників науки фінансового права, науки кримінального права та інших галузевих правових наук. Окрім того, з урахуванням специфіки предмету дослідження, акцент уваги цілком логічно також зосереджений на положеннях робіт представників інших наук (с. 33-34 дисертації, 394-480 дисертації). Джерельну базу дослідження формують численні нормативно-правові акти різної юридичної сили, в т.ч. й прийняті у різні історичні періоди, акти зарубіжного законодавства, міжнародні акти, матеріали судової і правоохоронної практики, що дозволило не тільки проаналізувати доктринальні положення, але й стан справ із правовим, зокрема галузевим, регулюванням, його «дефектами», із особливостями правозастосування, а також виокремити ряд актуальних системних проблем та сформулювати авторські пропозиції щодо їх вирішення. Дисертант продемонстрував здатність до критичного аналізу доктринальних положень, нормативного матеріалу, судової практики, зарубіжного правотворчого та правозастосовчого досвіду, а також до наукової коректної дискусії, аргументації, що свідчить про достатній рівень його підготовки.

Досить ґрунтовною є емпірична база дослідження, яка сформована за рахунок даних офіційної статистичної звітності, аналітичних матеріалів різних органів публічної влади, а також результати опрацювання значної кількості справ про адміністративні правопорушення та кримінальних проваджень, соціологічного опитування різних категорій респондентів (с. 33-34 дисертації, с. 481– 503 дисертації), що дозволило продемонструвати кореляцію сформульованих теоретичних положень дослідження із запитами

правотворення та правозастосування. У сукупності це дає підстави стверджувати, що положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, мають належний ступінь достовірності, є обґрунтованими та можуть бути представляли інтерес для подальших наукових досліджень, правотворчої діяльності, правозастосовної практики й освітнього процесу.

Структура та обсяг дисертації.

Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, чотирьох розділів, що містять 13 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (775 найменувань на 81 сторінці) та 24 додатків на 122 сторінках. Повний обсяг дисертації становить 603 сторінки, з них основний текст дисертації 367 сторінок.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що запропонована для аналізу дисертація є першим комплексним монографічним дослідженням, в якому запропоновано вирішення наукової проблеми – формулювання концепції адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, із одночасним розробленням на цій основі науково обґрунтованих авторських теоретико-прикладних положень, спрямованих на вдосконалення положень науки адміністративного права, адміністративного законодавства та правозастосовної практики.

Варто підтримати дисертанта у прагненні запропонувати авторську концепцію адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, сформульовану із урахуванням досягнень вітчизняної науки адміністративного права, пріоритетних напрямків вітчизняної правотворчості, векторів вітчизняного державотворення та запитів суспільства, а також імплементацією міжнародних та європейських правових стандартів у вимірі євроінтеграційних прагнень України та запозиченням позитивних апробованого часом і практикою досвіду правотворчості

зарубіжних країн, й поєднанням нормативно-правової, організаційно-управлінської та інформаційно-виховної її складових змісту й поліструктурною цільовою спрямованістю.

Викликає схвалення прагнення дисертанта сформулювати авторський понятійний тематичний ряд й запропонувати дефініції («адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України», «методологія досліджень проблем адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України», «механізм адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України», «принципи адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України»; «міжнародно-правові засади реалізації державної політики сталого розвитку економіки»; «зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки», «напрями адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України в умовах воєнного стану», «критерії оцінювання ефективності адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України» тощо), із загальною орієнтацією на уніфікацію доктринальної та нормативної термінології, підвищення «якості» відповідних положень та підвищення ефективності правозастосування.

Цілком логічним можна вважати запропонований дисертантом підхід стосовно розуміння механізму адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, із виокремленням декількох «укрупнених» його складових: принципів, нормативно-правового, інституційно-управлінського, процедурного елементів, що дозволяє зосередити увагу на унікальності ресурсу кожного із елементів та завдяки поєднанню та акценту на специфіку сфери об'єктивізації сформувати загальне уявлення про специфіку ресурсу відповідного різновиду галузевого правового регулювання.

Варто підтримати дисертанта у прагненні зосередити увагу, із використанням різноманітних методів дослідження, на ресурсі кожного із елементів зазначеного механізму та продемонструвати кореляцію доктринальних тематичних положень із чинними нормативно-правовими положеннями та наявними результатами правозастосування, що також слугує передумовою для виокремлення проблемних питань реалізації відповідної державної політики та ресурсу відповідного різновиду галузевого правового регулювання, із одночасною авторською пропозицією стосовно вдосконалення класифікаційних розподілів, варіантів групування, виокремлення специфічних ознак, які формують ресурс правових явищ.

Досить новаційним за своїм підходом та розлогим за змістом є використання емпіричних даних, що беззаперечно дозволяє забезпечити різновекторність аналізу ресурсу механізму адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки, в т.ч. й із акцентом на ресурс не тільки регулятивного, але й охоронного інструментарію, що формує додаткові можливості для моделювання авторських варіантів вирішення проблемних питань як доктринального, так і нормопроектного та правозастосовного змісту.

Цілком можна підтримати дисертанта у його прагненні обґрунтувати доцільність компаративно-правового аналізу наявних результатів зарубіжної тематичної законотворчості та правозастосування й визначити вектори можливого їх запозичення для України в умовах сучасних реалій дії правового режиму воєнного стану, реалізації євроінтеграційного вектору вітчизняних державотворчих та правотворчих процесів та фокусування на запити повоєнної відбудови.

Варто підтримати дисертанта та сформульовані ним положення стосовно обґрунтування важливості ролі і значення актів міжнародного права, правових актів ЄС й окремо рішень ЄСПЛ у модифікації нормативно-правового забезпечення відповідного механізму, що істотно впливає на загальний ресурс останнього й доцільність збереження відповідного вектору пріоритезації при

формуванні новітнього наукового базису для тематичної вітчизняної нормотворчості (розділ 3 дисертації).

Цікавими й такими, що заслуговують на схвалення, виглядають положення запропонованої роботи у частині сформульованих дисертантом авторських (в т.ч. й у складі робочих груп, робочих колективів) пропозицій законопроектного змісту, які цілком можна вважати такими, які вдосконалюють раніше вже запропоновані у науковій спільноті аналоги, а також такі, що враховують авторські напрацювання (Додаток 3, с. 554 - 573 дисертації).

Заслуговують на увагу та схвалення й низка інших положень дисертаційної роботи, що містять елементи наукової новизни, мають значну наукову та практичну цінність.

Практичне значення й впровадження отриманих результатів дисертації.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані (і вже використовуються) у:

науково-дослідній роботі – для подальших наукових досліджень актуальних проблем адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, а також суміжних питань, що в т.ч. підтверджується актом Національної академії внутрішніх справ від 25.02.2026 р. № 48-НД (с. 590 - 592 дисертації);

законотворчій діяльності – для підготовки наукових обґрунтувань при розробці нормативно-правових актів, зорієнтованих на регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, що в т.ч. підтверджується листами профільних комітетів Верховної Ради України: з питань правоохоронної діяльності від 01.08.2024 р., від 14.11.2024 р., від 17.04.2025 р., від 16.01.2025 р.; з питань правової політики від 16.12.2024 р., від 21.10.2025 р. (с.с. 574, 580 – 582, 584 – 586, 588 дисертації);

правозастосовчій діяльності – у діяльності різних суб'єктів у процесі забезпечення реалізації державної політики сталого розвитку економіки

України, що в т.ч. підтверджується актом Державного бюро розслідувань від 15.10.2025 р. (с. 589 дисертації);

освітньому процесі – для підготовки навчальних, навчально-методичних матеріалів для викладання навчальних дисциплін адміністративно-правового, фінансово-правового блоку, економічно-правового блоку, розробки сертифікатних тематичних освітніх програм для здобувачів вищої освіти (різних рівнів), а також для слухачів програм підвищення кваліфікації, що в т.ч. підтверджується актом Національної академії внутрішніх справ від 25.02.2026 р. № 47-ОП (с. 593 – 595 дисертації).

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні положення дисертації опубліковано в 36 наукових працях, серед яких: монографія, 17 статей у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань категорії «Б» з юридичних наук, 5 статей у виданнях, проіндексованих у наукометричних базах Scopus та Web of Science Core Collection, 9 тез доповідей на науково-практичних конференціях, а також 4 розділи у колективних монографіях та навчальних посібниках, які додатково відображають результати дослідження (с.с. 16 – 22, 39, 596 – 602 дисертації).

Основні положення та висновки дослідження оприлюднені автором у 9 виступах на міжнародних, всеукраїнських, міжвідомчих науково-практичних конференціях, круглих столах впродовж 2023-2025 р.р. (с.с. 20 – 21, 38 – 39, 600 – 601 дисертації).

Оцінка ідентичності змісту наукових статей, тез та основних положень дисертації та реферату.

Аналіз змісту дисертаційного дослідження Коваленка В.В., основних положень реферату, наукових публікацій підтверджують їх ідентичність. Зміст наукових публікацій у достатній мірі відображає інформацію про методологію наукового дослідження, способи авторської аргументації положень, основні ідеї та висновки. Висновки та пропозиції, запропоновані у роботі, розроблені

автором особисто і мають самостійний характер. Наукові праці, підготовлені у співавторстві, мають чітко значений відсоток авторського внеску, у дисертаційній роботі використано відсоток особистого внеску напрацювань.

Враховуючи вищезазначене, можна констатувати достатній рівень апробації основних результатів проведеного дисертантом дослідження, ознайомлення із ними наукової спільноти та їх публічне обговорення під час науково-практичних заходів міжнародного, всеукраїнського та міжвідомчого рівнів.

Дотримання вимог академічної доброчесності.

Ознайомлення з дисертаційним дослідженням, в т.ч. й перевірка текстів, із використанням програми StrikePlagiarism.com, не виявило наявності ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи інших порушень академічної доброчесності. Робота справляє враження самостійно виконаного наукового дослідження, в якому дисертант послідовно викладає авторські наукові положення, висновки та рекомендації, використовує положення правової доктрини, нормативно-правові акти, матеріали правозастосовної практики, статистичні й емпіричні дані. У дисертації забезпечено коректне використання наукових джерел, посилання на праці інших дослідників, нормативні та аналітичні матеріали здійснено, із дотриманням встановлених нормативних вимог. Викладені у дисертаційній роботі результати мають належний рівень аргументованості, логічно пов'язані із метою та сформульованими завданнями дослідження, свідчать про самостійний характер наукового пошуку здобувача. Підстав для сумніву стосовно дотримання дисертантом принципів академічної доброчесності під час підготовки дисертаційної роботи не виявлено.

Зауваження та дискусійні питання щодо положень дисертації.
Дисертаційне дослідження такого наукового рівня, не зважаючи на загальне позитивне враження, не позбавлене окремих дискусійних аспектів, наявність яких не знижує високої прикладної цінності роботи, однак потребує від

дисертанта додаткових пояснень та уточнень під час публічного захисту, зокрема:

1. Досліджуючи у підрозділі 1.1 «Стан наукових розроблень проблем адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України» наявні тематичні положення правової, і зокрема адміністративно-правової, науки, дисертант зосереджує свою увагу переважно на дисертаційних дослідженнях, насамперед, докторських дослідженнях, постійно зазначаючи, що поза увагою залишаються питання відповідного регулювання, в т.ч. й галузевого регулювання, відповідних відносин в умовах дії правового режиму воєнного стану, а також вектори прогнозування на період повоєнного відновлення, що є цілком логічним з огляду на те, що всі ці роботи були підготовлені ще до повномасштабного збройного вторгнення в Україну та впровадження відповідного правового режиму. Виокремлюючи відповідну «прогалину» у доктринальному дослідженні питань реалізації державної політики сталого розвитку економіки, яка беззаперечно істотно впливає на науковий базис для законотворчої та правозастосовної діяльності, дисертант водночас залишає поза увагою численні наукові праці, які підготовлені вже у період 2022-2025 р.р. (по тексту роботи зазначається, що акцент уваги зосереджено й на працях 2025 року, наприклад, с. 100-101 дисертації) й, хоча і не на рівні дисертаційних досліджень, проте присвячені питанням правового, в т.ч. й галузевого, регулювання реалізації окремих питань, в т.ч. й проблемних, державної політики сталого розвитку, і в т.ч. й економіки, економічної політики тощо. Також, на жаль, поза увагою дисертанта залишилися ґрунтовні тематичні праці представників інших (окрім науки адміністративного права, науки фінансового права, науки кримінального права тощо) галузевих напрямків правової науки, які, з огляду на предмет дослідження, містять «домінуючі положення сучасної оновленої правової доктрини стосовно пріоритетів регулювання відносин, реалізації державної політики сталого розвитку (наприклад, роботи В. Устименка, Р. Джабраїлова, Л. Мельник тощо), які формують сучасний науковий базис для вітчизняної законопроектної діяльності,

як і наукові роботи, присвячені унікальному ресурсу правового режиму воєнного стану (наприклад, роботи С. Кузніченка), якщо ж дисертант неодноразово по тексту роботи зосереджує акцент на особливостях галузевого регулювання реалізації державної політики сталого розвитку у вимірі відповідного особливого адміністративно-правового режиму та цільового спрямування регулюючого впливу на період повоєнної відбудови. Бажано було б уточнити позицію дисертанта під час публічного захисту.

2. Досліджуючи у підрозділі 1.2 феномен адміністративно-правового регулювання в цілому та адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку зокрема, дисертант поза увагою залишає новітні положення сучасної науки адміністративного права стосовно розуміння адміністративно-правового регулювання, його предмету, особливостей, що не дозволяє у повному обсязі з'ясувати ступінь сприйняття та узгодженості авторських положень із останніми досягненнями вітчизняної науки адміністративного права. У списку літератури, на жаль, відсутні як і посилання по тексту роботи на новітні навчальні, наукові галузеві фахові джерела, положення яких, поряд іншим, присвячені й питанням адміністративно-правового регулювання в цілому та адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку (наприклад, роботи підготовлені авторськими колективами за загальною редакцією П. Діхтієвського, Я. Лагура, В. Вдовічена, Д. Лученка, О. Кузьменко, а також роботи Н. Задираки, В. Колпакова, Н. Литвин, О. Рябченко, Т. Кагановської тощо). Уточнення потребує позиція дисертанта стосовно того, чи усвідомленим є підхід до автономізації позиції автора чи все ж таки в наявності досить вибіркового підходу до формування відповідної новітньої джерельної галузевої бази.

3. Пропонуючи авторський понятійний апарат, дисертант демонструє в деяких випадках дещо непослідовний підхід до визначення сфери об'єктивізації відповідного галузевого правового регулювання. Так, зокрема, формулюючи авторське визначення «адміністративно-правового регулювання реалізації

державної політики сталого розвитку економіки України» (с. 63 дисертації), дисертант по тексту зазначає, що відповідний регулюючий вплив зорієнтований на « ... на господарську і фінансову сфери нашої держави» (с. 63 дисертації), водночас далі по тексту роботи дублюючи визначення та деталізуючи свою позицію дисертант в якості відповідної сфери визначає « ... адміністративну, господарську та фінансову діяльність» (с. 65 - 67 дисертації), «... фінансово-господарські суспільні відносини» (с. 68 дисертації), «...фінансово-господарську діяльність» (с. 69 дисертації) тощо, а, формулюючи інше авторське визначення «методологія досліджень проблем адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України», демонструє дещо інший підхід стосовно відповідної сфери, а саме « ... що стосуються даної галузі господарської діяльності» (с. 80 дисертації) тощо. Все це демонструє певну «плинність» авторського підходу щодо визначення сфери об'єктивізації відповідного галузевого правового регулювання, що, у свою чергу, створює «ризик» для уніфікації термінологічного тематичного апарату та визначеності наукового підґрунтя для новітньої вітчизняної законопротворчої та правотворчої діяльності.

4. У розділі II, аналізуючи механізм адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки й пропонуючи авторський варіант щодо його розуміння, дисертант демонструє стосовно деяких його елементів дещо узагальнений підхід, що істотно спрощує реальний ресурс як відповідних елементів, так і механізму в цілому. Так, зокрема, погоджуючись із можливістю виокремлення «нормативно-правового забезпечення» (нормативно-правового аспекту) відповідного механізму (підрозділ 2.2), водночас зосередження уваги при його аналізі у роботі лише на положеннях Конституції України та деяких законодавчих актів (хоча у визначенні та у вступних положеннях до підрозділу дисертації використовується термін «законодавство» й передбачається, що дисертант використовує його «широке розуміння») виглядає істотно спрощеним, таким, що не дозволяє продемонструвати всю унікальність відповідного галузевого

регулювання, яке передбачає значний обсяг різноманітних підзаконних актів, а також, із урахуванням новітніх підходів у науці адміністративного права стосовно розуміння «законодавства», «джерел адміністративного права» (наприклад, роботи В. Бевзенка, Р. Мельника, В. Тимощука, О. Банчука, А. Берлача, С. Стеценка, В. Колпакова та ін.) й наявність інших складових «законодавства», роль і значення яких в сучасних умовах державотворчих та правотворчих процесів зростає, а відповідно з'ясувати всю унікальність «нормативно-правового забезпечення» відповідного механізму без акценту саме на ці складові відповідного забезпечення досить складно.

5. Характеризуючи інституційний елемент відповідного механізму (п. 2.3 дисертації), увага концентрується на різноманітних суб'єктах та визначенні їх ролі, що є цілком логічним й обґрунтованим. Водночас, незрозумілим є залишення поза увагою Президента України (хоча згадування про нього є на с. 154 дисертації, проте аналізу його ролі, повноважень, у порівнянні з іншими суб'єктами немає), а також лише узагальнююча вказівка на «інші центральні органи виконавчої влади ...» у поєднанні із місцевими органами виконавчої влади, громадськими організаціями тощо (с.с. 158, 210 дисертації), хоча серед відповідних «інших центральних органів виконавчої влади» є різні органи, із різним ступенем активності та «значимості» у відповідному механізмі й сфері його об'єктивізації, для якої роль цих органів переоцінити досить важко. А, з огляду на те, що дисертант неодноразово звертає увагу на потребу позиціонувати відповідну роль і результати впливу в умовах дії правового режиму воєнного стану та прогнозування на повоєнне відновлення, це питання набуває особливої актуальності, як і орієнтації на євроінтеграційний вектор вітчизняних державотворчих та правотворчих процесів. Не досить зрозумілим є й обґрунтування доцільності включення до інституційного елементу відповідного механізму «фізичних осіб-підприємців» (с.с. 158, 210 дисертації). Якщо мова йде саме про механізм адміністративно-правового регулювання, тоді відповідно вказівка на таких осіб у вимірі повноважень регулюючого галузевого впливу взагалі викликає запитання.

6. Аналізуючи «Принципи у механізмі адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України» (підрозділ 2.4 дисертації) й підтримуючи доцільність їх групування, класифікаційного поділу для з'ясування їх реального ресурсу, особливостей, водночас викликає запитання «коректність» авторського поділу їх на «неписані принципи» та «писані принципи» (наприклад, с.с. 188, 203, 211, 213 дисертації), критеріальність такого поділу та значення для з'ясування у механізмі відповідного регулювання, за умови відсутності будь-яких інших альтернативних варіантів (за умови багатоманіття виокремлення таких у правовій, в т.ч. й адміністративно-правовій, науці).

7. Приділяючи достатньо уваги праксеологічному аспекту проблематики, на жаль, дисертант не згадує про відповідний метод у «Методи дослідження» у вступі (с. 32 – 33 дисертації), а також залишає поза увагу аналіз «базових» доктринальних, в т.ч. й новітніх, положень правової доктрини стосовно розуміння «ефективності», її умов, критеріїв, показників, а також оновленого підходу стосовно особливостей використання її ресурсу в умовах дії особливих правових режимів, «зовнішніх» загроз тощо.

8. Текс роботи дещо «перенасичений» положеннями публіцистичного оціночного змісту, що дещо спрощує сприйняття загального наукового рівня роботи (наприклад, «порочна практика» (с. 145 дисертації), «владний Олімп» (с. 164 дисертації), «червоні директори» (с. 164 дисертації), «перетасування Уряду України» (с. 177 дисертації) й актуалізує питання доцільності їх використання викликає аргументації. Бажано було б також приділити увагу вже наявним результатам законопроектної тематичної діяльності й продемонструвати ступінь кореляції авторських нормопроектних ініціатив та вже наявними напрацюваннями.

Загальний висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Зміст дисертації Коваленка Віталія Валентиновича на тему «Адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого

розвитку економіки України», її структура, обсяг, рівень теоретичного узагальнення, методологічна основа, наукова новизна, практичне значення одержаних результатів, ступінь їх апробації свідчать про відповідність роботи вимогам, що передбачені для дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Дисертація має ознаки самостійного, завершеного, комплексного наукового дослідження, в якому розв'язано важливу наукову проблему адміністративно-правової науки, пов'язану із обґрунтуванням адміністративно-правового регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України.

Тематика, мета, завдання, об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, сформульовані здобувачем наукові положення, висновки та рекомендації повною мірою відповідають паспорту спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Дослідження безпосередньо спрямоване на розкриття адміністративно-правових засад регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України, із акцентом на ресурс механізму такого регулювання та кожного із його елементів, генезу, проблемні питання ефективності реалізації, що належить до предметного поля зазначеної наукової спеціальності.

Дисертаційне дослідження Коваленка Віталія Валентиновича «Адміністративно-правове регулювання реалізації державної політики сталого розвитку економіки України» виконано відповідно до вимог, встановлених Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями), а також Порядком присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 (зі змінами і доповненнями). Керуючись викладеним, Коваленко Віталій Валентинович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

в.о.декана юридичного факультету
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України,
член-кореспондент Національної
академії правових наук України

Тетяна КОЛОМОЄЦЬ

підпис Тетяни Коломоєць засвідчую:

Перший проректор
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор

Олександр БОНДАР